

094. Bijbelstudie over A GRIDIFASI - PLEONEKTĒS πλεονεκτησ

Yeshua zegt: *“Ik ben de ware wijnstok en Mijn Vader is de wijnbouwer. Iedere rank aan Mij die geen vrucht draagt snijdt Hij weg, en iedere rank die wel vrucht draagt snoeit Hij bij, opdat hij meer vruchten draagt! - Mi de a leti droifibon, én Mi Tata de a droifidyariman. We, ala den taki fu Mi, disi no de meki droifi, En sa koti puru; ma ibriwan, disi de meki droifi, En sa krini en, fu a kan meki moro furu droifi! - Ham sacca agur ke per báti, aur Hamár Báp jaise khetiar hai. Jaun lati me phal na hai, U oke kát dewe hai. Aur jab lati me phal hai, tab U oke chapak dewe hai jeme u auro phal dewe! - Aku iki kenèng dipadakké karo wité, lah kowé pangé. Gusti Elohim Bapakku kenèng dipadakké karo sing tukang kebon. Pang sing ora ngetokké woh kuwi mesti diketok karo sing tukang kebon lan pang sing metu wohé dikeprasi lan diresiki supaya ngetokké woh sing luwih okèh!”* (יְהוֹחָנָן [Johannes] 15:1-2). Tussen de goede ranken zitten ook slechte, want sommige uitlopers zijn namelijk onvruchtbaar. Zulke ranken worden uiteraard afgesneden en zoals er twee soorten ranken zijn, zo bestaan er ook twee soorten gelovigen. Op zoek naar goede ranken neemt de hemelse Wijnbouwer elke rank apart. En alle krenten, die de groei van de goede druiven, belemmeren, knijpt Hij weg. Krenten lijkt me in dit opzicht een treffend woord, want er zijn ook gelovigen die letterlijk krenten genoemd kunnen worden omdat ze erg krenterig omgaan met Tzedaka [liefdadigheid] en hun verantwoordelijkheid zowel ten opzichte van de Eeuwige alsook ten opzichte van de medegelovigen niet willen kennen. Er zijn mensen, die bij een gemeente horen, maar bij wie men toch geen echte relatie met Yeshua en met elkaar kan opmerken, en als er al sprake van een relatie is, dan is dat doorgaans eenrichtingsverkeer. Deze krenten worden zonder pardon door de wijnbouwer weggesneden. Kunnen zij er wat aan doen om het wegsnijden te voorkomen? Jazeker! Natuurlijk kunnen ze er wat aan doen, namelijk G'ds geboden naleven en de liefde van Yeshua uitdragen! Dat is immers de opdracht die Hij ons allen gegeven heeft! Het is heel eenvoudig om ervoor te zorgen, dat je niet weggesneden wordt, maar je moet er wel wat aan doen en het natuurlijk zelf ook willen. Het is een keuze die wij allen moeten maken in ons persoonlijk leven. Daarom is het van groot belang om voortdurend, maar heel in het bijzonder in de periode tussen Rosh haShana en Yom Kipur, tot inkeer en berouw te komen en er serieus werk van te maken om ons leven te beteren. Evenals de luiheid, die wij in de vorige Bijbelstudie hebben behandeld, vormt ook de bovengenoemde krenterigheid ofwel gierigheid één van de zeven hoofdzonden, die de basis vormen voor vele andere zonden. De zeven hoofdzonden zijn: 1. hoogmoed, ijdelheid en trots; 2. hebzucht en gierigheid; 3. wellust en onkuisheid; 4. nijd, jaloezie en afgunst; 5. onmatigheid en gulzigheid; 6. opvliegendheid, woede en wraakzucht; 7. luiheid en gemakzucht. Maar de gierigheid is de ergste van allemaal wat vooral in de Statenvertaling heel duidelijk naar voren komt: *“Want de geldgierigheid is een wortel van alle kwaad, tot welke sommigen lust hebbende zijn afgedwaald van het geloof... - ”* (1 Timotheüs 6:10).

Gierigheid en hebzucht

De gierigheid is het ongeordende streven om zo veel mogelijk stoffelijk bezit te verwerven, te vermeerderen en uiteraard vast te houden. Hoe rijker je bent, hoe moeilijker het is om daarvan met een ander te delen. Daarom zijn hebzucht en gierigheid ook synoniem aan elkaar. Onmatigheid en gulzigheid eigenlijk ook. Wie krenterig is, is ook hebberig. Een gridiman is tegelijkertijd ook een bigi-aiman. Hij is heel inhalig en gulzig als hij ergens op bezoek is, maar hij is te gierig om iemand anders een bordje eten te geven en vaak is hij zelf ook nog gierig voor zichzelf omdat hij elke cent krampachtig blijft vasthouden. Daarom zegt men in Suriname: *“Gridiman na pinaman - de gierigaard is een gebrekljder; hij schaadt zichzelf! Yeshua ben Sira [Jezus Sirach] besteedt hieraan maar liefst acht verzen om dit schandelijk gedrag aan de kaak te stellen: “Een vrek geniet niet van zijn rijkdom, waartoe dient het bezit van een gierigaard? Wie alles oppot en zichzelf tekortdoet spaart voor anderen, zij zullen van zijn bezit genieten. Wie slecht is voor zichzelf, voor wie zal hij goed zijn? Hij verheugt zich niet eens over zijn eigen bezit. Geen slechter mens dan wie gierig voor zichzelf is, dat alleen al is de straf voor zijn slechtheid. Als hij goeddoet is dat ondanks zichzelf, maar zijn slechtheid komt toch aan het licht.*

Slecht is een mens met hebzuchtige ogen, die van anderen wegstijgt en hen niet ziet staan. De ogen van een vrek zijn niet tevreden met hun deel, zijn onrechtvaardigheid en slechtheid vreten aan hem. Een hebzuchtig mens begeert voedsel, maar zijn eigen tafel is karig gedekt!" (סִירָא חֹכְמַת Chochmat Sira [Wijsheid van Sirach] 14:3-10, NBV). Vooral dat laatste is helaas maar al te waar. Bij uitgekookte mensen die wel graag bij jou uitgebreid komen eten mag je blij zijn als je een koekje bij de koffie krijgt, als je tenminste het geluk hebt om door zo iemand überhaupt een keertje uitgenodigd te worden, wat doorgaans niet het geval is. Helaas gebeurt dit ook onder gelovigen. Eigenlijk zou ik moeten schrijven: juist onder gelovigen, want tot onze schande moeten we helaas constateren dat ongelovigen vaak nog hartelijker, gastvrijer en vrijgeviger zijn dan gelovigen. Maar G'd haat de gierigheid en hebzucht, en Sha'ul [Paulus] noemt het in Kolossenzen 3:5 zelfs ronduit afgoderij: *"Doodt dan uw leden, die op de aarde zijn, namelijk hoererij, onreinheid, schandelijke beweging, kwade begeerlijkheid, en de gierigheid, welke is afgodendienst!"* (SV). Een gridiman is volgens Sha'ul dus niets anders dan een afgodendienaar. Ik citeer Efeziërs 5:3 en 5 daarom eveneens uit de Statenvertaling: *"Maar laat ook onder u hoererij en alle onreinheid, of gierigheid niet genaamd worden, gelijk het de heiligen betaamt... Want dit weet gij, dat geen hoereerder, of onreine, of gierigaard, die een afgodendienaar is, erfenis heeft in het Koninkrijk van Christus en van G'd!"* Volgens de Statenvertaling is een gierigaard dus een afgodendienaar. De NBG-vertaling zegt: *"Want hiervan moet gij doordrongen zijn, dat in geen geval een hoereerder, onreine of geldgierige, dat is een afgodendienaar, erfdeel heeft in het Koninkrijk van Christus en G'd!"* en in de Wilibrordvertaling staat: *"Besef het goed: een ontuchtige of onreine of hebzuchtige, wat hetzelfde is als een afgodendienaar, heeft geen erfdeel in het koninkrijk van Christus en van G'd!"* Drie vertalingen voor hetzelfde Griekse woord πλεονεκτησ pleonektēs: gierigaard, geldgierige en hebzuchtige, maar in alle drie vertalingen wordt van hem gezegd dat hij een afgodendienaar is, want door deze zelfzuchtige, egoïstische houding maakt hij zichzelf namelijk tot een afgod. Daarom schrijft Sha'ul in 1 Korinthiërs 5:11 nadrukkelijk dat wij met zulke mensen die zichzelf weliswaar tot onze broeders en zusters rekenen, niet mogen omgaan en zelfs niet met hen mogen eten: *"Maar nu heb ik u geschreven, dat gij u niet zult vermengen, namelijk indien iemand, een broeder genaamd zijnde, een hoereerder is, of een gierigaard, of een afgodendienaar, of een lasteraar, of een dronkaard, of een rover, dat gij met zo iemand ook niet zult eten!"* (SV). **Surinaams:** *"Ma di mi ben skrifi gi unu taki, un no mu abi wroko nanga den, dati taki, wan sma, disi de meki trawan kari en brada, efu en de huru, ofu a de wan gridiman, ofu afkodreiman, ofu gongosaman, ofu drunguman, ofu fufuruman, nanga so wan sma un no mu nyan srefi!"* **Hindoestaans:** *"Na, ekar matlab hai ki tulogke na cáhi aisan Masihi log se sanghat kare ke. Usab apane ke Masihi bhái boláwe hai, baki tabbo paisa ke daliddar hai, nakli bhagwán máne hai, nindara kare hai, piyekkar hai, ki to baimáni kare hai. Aisan log ke sanghe na khaihe-pihe!"* **Javaans:** *"Nanging ora ngono, karepku kowé aja bebarengan karo wong sing ngakuné Kristen, nanging wujuté seneng laku bédang, wong sing mata-duwiten, nyembah brahala, nyatur ala, seneng mabuk lan seneng nyolong. Kowé aja sampèk mangan bareng karo wong kaya ngono kuwi!"*

Liefdeloosheid

Gierigheid is tevens liefdeloosheid, want zij maakt een mens namelijk hard tegenover zijn medemens en ongevoelig voor andermans welzijn. Een vrek is dus liefdeloos. Tegen zulke egoïsten zegt Yeshua: *"Gaat weg van Mij, gij vervloekten, naar het eeuwige vuur, dat voor de duivel en zijn engelen bereid is. Want Ik heb honger geleden en gij hebt Mij niet te eten gegeven, Ik heb dorst geleden en gij hebt Mij niet te drinken gegeven!"* **Surinaams:** *"Komoto na Mi fesi, un ferfluktu suma! Go na ini a faya, disi de bron tego, én disi ben leti granwe kaba, fu bron didibri nanga den engel fu en. Bika Mi ben de nanga angri, ma unu no ben gi Mi nyanyan. Mi ben dreiwatra, ma unu no ben gi Mi fu dringi!"* **Hindoestaans:** *"Hamár lage se cal ja. Tulog sarápal gaile báte. Ja ági me jaun kabhi na butiga aur saitán aur okar pari log ke khát tayár karal gail hai. Ham bhukháil rahili baki tulog Hamme kháik na deile. Aur Ham piásal rahili baki tulog Hamme na piaile!"* **Javaans:** *"Pada lunga sangka ngarepku! Gusti Elohim wis nampik kowé. Lungaa nang geni sing langgeng, sing wis dityawiské kanggo sétan lan para mulékaté. Awit dongé Aku ngelih, kowé ora ngekèki mangan Aku. Aku ngelak, Aku ora mbok kèki ngombé!"* (מתתיהו Matityahu [Mattheüs] 25:41-42). Dat is een keiharde uitspraak die duidelijk aangeeft hoe Yeshua over gierige mensen denkt en zoals we hierboven gelezen hebben noemt

Sha'ul [Paulus] de gierigheid in 1 Timotheüs 6:10 zelfs de wortel van alle kwaad. Dat geeft wel te denken! Volgens de dikke Van Dale is 'gierig' hetzelfde als begerig, gretig, hebzuchtig, vraatzuchtig, inhalig, knijperig, krenterig, schraperig, vrekkelig en zuinig, waarvan het laatste nog het meest onschuldig lijkt. Daarom zal een vrek ook nooit zeggen dat hij gierig is, maar zuinig. Dan lijkt het minder erg. En toch staat er in de Van Dale als 4^e definitie van 'gierig' heel duidelijk: "zuinig betekent: gierig zijn op geld". Zuinig zijn is dus niet hetzelfde als spaarzaam zijn, maar heeft toch meer met gierigheid te maken. Gierigheid is daarentegen wel hetzelfde als hebzucht, want het een kan niet zonder het ander. Deze beide woorden zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zijn zelfs uitwisselbaar, hetgeen dus ook in de diverse Bijbelvertalingen het geval is zoals we hierboven hebben gezien. Gierigheid en hebzucht sluiten overigens ook naadloos aan bij de luiheid en gemakzucht, waar mijn vorige Bijbelstudie over ging. Dat komt vooral duidelijk naar voren als het gaat om gastvrijheid. Wie te lui is om voor een ander te koken en zijn huis niet vuil wil maken die is doorgaans ook te gierig om een ander een bordje eten aan te bieden. Maar hij of zij is er wel als de kippen bij om bij een ander op bezoek te gaan en daar aan te schuiven. Mensen die zelf niet gastvrij zijn maken wel graag gebruik van andermans gastvrijheid. Zulke mensen zijn dus niet alleen lui en gierig, maar ook nog wel uitgekookt en hebberig! Dat Yeshua deze houding afkeurt moge duidelijk zijn. En toch komen wij deze mensen (vooral in Nederland!) helaas ook als zogenaamde medegelovigen in onze eigen kringen tegen. In elke kerk en in elke gemeente heb je ze. Overal hoort men dezelfde klachten. Dat wordt vooral duidelijk zichtbaar als er een liefdesmaal gehouden wordt. Het zijn vaak dezelfde mensen die vleesgerechten, groente, rijst, aardappels of pasta meebrengen en het zijn ook bijna altijd dezelfde mensen die zich er heel makkelijk van afdoen om slechts fruit mee te brengen of een pakje koekjes of een cakeje uit de supermarkt. Dat is lekker makkelijk en vooral ook lekker goedkoop. En toch zijn juist deze uitgekookte mensen vaak de eersten die gaan opscheppen als het buffet geopend is. Zij staan er blijkbaar niet bij stil dat het liefdesmaal gehouden wordt voor de Eeuwige. Wat men meebrengt om met elkaar te delen doet men voor de Eeuwige. Wie te gierig of te gemakzuchtig is om in de keuken te staan voor het bereiden van een warme maaltijd ten behoeve van het liefdesmaal doet niet alleen zijn of haar broeders en zusters daarmee tekort, maar ook de Eeuwige! Zo horen wij als gelovigen dus niet met elkaar om te gaan. Het principe 'voor de één de lasten en voor de ander de lusten' hoort niet thuis in de gemeenschap van gelovigen. Galaten 6:2 leert ons juist om elkanders lasten te dragen en op deze wijze de wet van Yeshua in praktijk te brengen. Het vervelende is echter dat een lesiman en een gridiman zich vaak van geen kwaad bewust is en het zelf niet eens door heeft dat zijn of haar gedrag aanstootgevend is. Velen vinden deze egoïstische houding heel normaal en zien daar geen zonde in. Als men het in de kerk over de zonden van gelovigen heeft, dan worden daar meestal zonden mee bedoeld die te maken hebben met de tien geboden, en dan met name seksuele zonden. In sommige gemeenten is het gebruikelijk dat iemand naar voren komt om zijn of haar zonden publiekelijk te belijden. Dat kan van alles en nog wat zijn, maar het komt bijna nooit voor dat iemand beleden heeft dat hij een vrek is of een hebberd. Alle mogelijke zonden worden opgebiecht... behalve de zonde van gierigheid en hebzucht. En dat terwijl dat nu juist een van de meest verbreide en meest hardnekkige zonden is. Kennelijk heeft de gierigheid en het parasiteren op hun medegelovigen zich zo in hun levens genesteld dat zij die niet eens meer als zonden herkennen of dat zij deze neigingen vakkundig weten te camoufleren. Het is echter heel opvallend dat Yeshua van alle zonden juist de zonden met betrekking tot het omgaan met geld het meest aan de orde stelt. Is u dat ook al opgevallen? Kijk maar naar de gelijkenis van 'de rijke jongeling' in Mattheüs 19:16-26, Marcus 10:17-27 en Lucas 18:18-27 met daarin de bekende uitspraak: *"Wat is het voor mensen met geld toch moeilijk om het koninkrijk van G'd binnen te komen. Een kameel komt gemakkelijker door het oog van een naald dan een rijke in het koninkrijk van G'd!"* (Willibrord-vertaling). Kijk ook naar de aandacht die Yeshua vestigde op de arme weduwe in Marcus 12:42-44 en Lucas 21:1-4, die zonder aarzeling alles in de offerkist heeft gegooid waarvan zij had moeten leven: *"Hij ging tegenover de offerkist zitten en keek hoe de mensen er geld in wierpen. Veel rijken gooiden veel geld in de kist. Er kwam ook een arme weduwe, die er twee muntjes in gooide, ter waarde van niet meer dan een quadrans. Hij riep zijn leerlingen bij zich en zei tegen hen: 'Ik verzeker jullie: deze arme weduwe heeft meer in de offerkist gedaan dan alle anderen die er geld in hebben gegooid; want die hebben gegeven van hun overvloed, maar zij heeft van haar armoede alles gegeven wat ze had, haar hele levensonderhoud.'" Yeshua heeft ons allen daarmee een spiegel voorgehouden. In alle gemeenten en huisgroepen heb je namelijk*

gridimangs die blijkbaar genoeg geld hebben om regelmatig verre reizen te kunnen maken of een dure auto te kopen, maar die nooit een gift geven omdat ze het wellicht heel normaal vinden dat hun broeders en zusters voor de onkosten opdraaien. Zij willen wel de zegeningen ontvangen maar het mag niets kosten!

Het dienen van de Mammon

In Lucas 12:15 geeft Yeshua ons daarom een ernstige waarschuwing aangaande de gierigheid en hebzucht, die wij allen ons zeer zeker ter harte moeten nemen: *“En Hij zeide tot hen: Ziet toe en wacht u van de gierigheid; want het is niet in de overvloed gelegen, dat iemand leeft uit zijn goederen!”* (SV). *“Let er toch op dat u zich ver houdt van alle hebzucht. Want ook al bezit iemand alles in overvloed, hij bezit zijn leven niet!”* (GNB). *“Hij zeide tot hen: Ziet toe, dat gij u wacht voor alle hebzucht, want ook als iemand overvloed heeft, behoort zijn leven niet tot zijn bezit!”* (NBG). Daarom geeft Hij ons ook het dringende advies: *“Verzamelt u geen schatten op aarde, waar mot en roest ze ontoonbaar maakt en waar dieven inbreken en stelen; maar verzamelt u schatten in de hemel, waar noch mot noch roest ze ontoonbaar maakt en waar geen dieven inbreken of stelen. Want, waar uw schat is, daar zal ook uw hart zijn. - Niemand kan twee heren dienen, want hij zal òf de ene haten en de andere liefhebben, òf zich aan de ene hechten en de andere minachten; gij kunt niet G'd dienen èn de Mammon!”* (Mattheüs 6:19-21 en 24, NBG). Dat laatste zinnetje staat in de Willibrord-vertaling als volgt: *“Niemand kan twee heren dienen. Want hij zal de een verfoeien en van de ander houden, of zich hechten aan de eerste en de ander verachten. Je kunt G'd en de geldduivel niet tegelijk dienen!”* De Mammon wordt in deze vertaling geldduivel genoemd en dat geeft dus duidelijk aan met wie wij hier te maken hebben. Yeshua gebruikt hier echter heel doelbewust de naam Mammon omdat Hij weet dat niemand de Satan zal kiezen als Hij ons rechtstreeks voor de keuze tussen G'd en de Satan zou stellen. Ook de Satan zelf is zich hier uiteraard wel van bewust en daarom gebruikt hij de zwakste plek van talrijke gelovigen om daarmee alsnog zijn doel te bereiken. Wanneer de keuze namelijk is tussen G'd en de Mammon, dan weet de Satan dat vele gelovigen het moeilijk zullen vinden om een beslissende keuze te maken omdat zij in hun beslissingen immers beïnvloed worden door hun liefde voor de Mammon. Als de houding van een gelovige richting Mammon fout is en de gierigheid zijn leven beheerst, dan zal hij of zij dat ook zijn in elk ander gebied. Daarom noemt Sha'ul [Paulus] in Romeinen 1:29 de gierigheid in één ademtocht samen met een reeks andere verwerpelijke eigenschappen op: *“Vervuld zijnde met alle ongerechtigheid, hoererij, boosheid, gierigheid, kwaadheid, vol van nijdigheid, moord, twist, bedrog, kwaadaardigheid...”* (SV). Gierigheid valt hier dus in dezelfde categorie als bijvoorbeeld hoererij en moord. Hoeveel gelovigen realiseren zich dat? Een soortgelijke opsomming waarbij de gierigheid op één noemer geplaatst wordt met hoererij en moord vinden wij ook in de Talmud. In de beide Parashiot Taz'ria en Metzora, die meestal samen gelezen worden op één Shabat, wordt uitgebreid ingegaan op de procedure voor een Metzora, dat is iemand die is aangetast door Tzara'at. Deze plaag, die doorgaans met 'melaatsheid' wordt vertaald, is het gevolg van één van de zeven zonden, die de Talmud opnoemt: lashon hara [roddel en laster], moord, valse getuigenis, hoererij, hoogmoed, diefstal en gierigheid (ערכין Arachin 17a). Inderdaad: Gierigheid! Maar wat is het verband tussen gierigheid en moord of hoererij, dat hun straf hetzelfde is? Wel, de gemeenschappelijke noemer van deze zeven overtredingen is, dat zij een uiting zijn van a-sociaal gedrag, dat schadelijk is voor het welzijn van de hele gemeenschap. De Talmud legt uit dat dit ook de reden is waarom de Metzora, de lijder aan de ziekte Tzara'at uit de gemeenschap verbannen wordt. Gierigheid is ook nu nog volstrekt onaanvaardbaar in de Joodse samenleving. Als er onder de Joden in het toenmalige Palestina net zo veel vrekken waren geweest als in sommige kerken en huisgroepen in het hedendaagse Nederland, dan was de staat Israël waarschijnlijk nooit tot stand gekomen! Dat de gierigheid evenals vele andere slechte eigenschappen en gewoonten echter alleen maar zullen toenemen wordt reeds in de Bijbel voorspeld: *“Weet wel, dat er in de laatste dagen zware tijden zullen komen: want de mensen zullen zelfzuchtig zijn, geldgierig, pochers, vermetel, kwaadsprekers, aan hun ouders ongehoorzaam, ondankbaar, onheilig, liefdeloos, trouweloos, lasteraars, onmatig, onhandelbaar, afkerig van het goede, verraderlijk, roekeloos, opgeblazen, met meer liefde voor genot dan voor G'd!”* (2 Timotheüs 3:1-2). Satan vindt vele ingangen in de levens van vele gelovigen door de Mammon. Dus is hij in staat om hen af te brengen van G'ds plan met hun leven. Zij die de Mammon liefhebben zijn wereldgezin en onbruikbaar voor

Adonai. Satan weet dit heel goed, ook al weten talrijke gelovigen dat zelf niet. Ons bidden en vasten en het doen van allerlei Mitz'vot [geboden] kunnen G'ds doel niet vervullen, als we de Mammon liefhebben en wereldgezind zijn. Dit is waarom de Eeuwige soms toestaat dat we financieel krap zitten, om ons te verlossen van de liefde voor de Mammon en ons bruikbaar te maken voor Hem. Dat is het antwoord op de vraag van velen hoe het toch komt dat het de g'ddelozen en de lauwe gelovigen vaak financieel voor de wind gaat terwijl het erop lijkt dat de ware gelovigen hoe dichter ze bij Adonai staan steeds meer krap komen te zitten en elke cent moeten tellen. Is dat rechtvaardig? Wil G'd dit? Ja, dat is inderdaad G'ds wil en laat u zich alstublieft niet wijsmaken door de predikers van de prosperity teaching dat dit niet zo is! Yeshua is daar heel duidelijk over. Het zal heel moeilijk zijn voor een volgeling van Yeshua die geheel eerlijk en oprecht van hart is, om er financieel hogerop te komen door zaken te doen in een wereld die onder de heerschappij van de Satan is, want om een hoge levensstandaard in stand te houden met dure vlieggreizen, dure auto's en dure huizen in zo'n wereld moet men op een of ander gebied wel Satans principes volgen zoals winstbejag, oplichterij, structureel op Shabat werken of op andere wijze ongehoorzaam zijn aan de principes van G'ds Woord, de Tora. Om dit gedrag te kunnen rechtvaardigen proberen velen G'ds Woord daarom te verdraaien en in hun eigen voordeel te interpreteren. Over zulke mensen schrijft Timotheüs het volgende: *“Wie een afwijkende leer verkondigt en niet instemt met de gezonde woorden van onze Heer Yeshua haMashiach en met de leer van onze g'dsdienst, is verwaand! Hij weet niets, maar heeft een ziekelijke belangstelling voor strijdvrage en twisten over woorden. Dat leidt tot afgunst, onenigheid, lasterpraat, verdachtmakingen en eindeloos gekibbel tussen warhoofden die de waarheid kwijtgeraakt zijn en de g'dsdienst zien als een middel om er rijker van te worden. Nu is de g'dsdienst inderdaad een grote rijkdom, voor wie tevreden is met wat hij heeft. Want wij hebben niets meegebracht in deze wereld, en we kunnen er ook niets uit meenemen. Als we ons kunnen voeden en kleden, moet ons dat genoeg zijn. Wie rijk wil worden, komt in verleiding en raakt verstrikt in veel dwaze en schadelijke verlangens, die een mens in verderf en ondergang storten. Want geldzucht is de wortel van alle kwaad. Door achter geld aan te jagen zijn sommigen van het geloof afgedwaald en hebben zichzelf allerlei leed berokkend. Maar jij, man van G'd, moet dat alles uit de weg gaan.”* (1 Timotheüs 6:3-11, GNB). Sha'ul [Paulus] schrijft dus duidelijk in vers 9: *“Zij die zich willen verrijken, komen in verleiding en raken verstrikt in allerlei dwaze en kwalijke begeerten, die een mens in verderf en ondergang storten.”* (WV). Dit geldt ook voor sommige evangelisten en predikanten die rijk geworden zijn door de verkondiging van het 'welvaartsevangelie', beter bekend als 'prosperity teaching', dat in de tweede helft van de 20ste eeuw bedacht werd door geestelijke leiders in Amerika en Afrika die de Mammon liefhebben. Zij gebruiken hun zogenaamde 'bediening' om zichzelf te verrijken met de tienden en de giften van hun goedgelovige volgelingen. In Nederland zijn vooral enkele Afrikaanse kerken op dit terrein erg actief. Maar ook in 'gewone' evangelische en met name charismatische kringen komen wij dit dienen van de mammon tegen, want waarom wordt daar anders zo nadrukkelijk gehamerd op het geven van de tienden terwijl dat in het Nieuwe Testament nergens genoemd wordt? Ook in deze gemeenten worden sommige voorgangers en evangelisten letterlijk rijk van tienden en giften. Kijk maar in welke huizen veel van deze geestelijke leiders wonen en in welke auto's ze rijden, dan weet je al genoeg. Graag wil ik u in dit verband van harte aanbevelen om ook eens mijn studie nr. 078 over de tienden te lezen. Deze leiders hebben het weliswaar steeds over een opwekking, maar welke? Van een echte opwekking kan er namelijk pas sprake zijn als die de gelovigen bevrijdt van de liefde voor de Mammon.

De geldgierigheid van de Farizeeën

Om deze reden wordt de duidelijke oproep van Yeshua uit Mattheüs 6:24 nog een keer in Lucas 16:13 herhaald: *“Gij kunt niet G'd dienen én de Mammon!”*, maar eigenlijk gaat het hele hoofdstuk 16 van het Lucas-evangelie met uitzondering van de verzen 16 t/m 18 over de gierigheid en hebzucht en dus over het dienen van de Mammon. Graag wil ik u aanbevelen om dit hoofdstuk eens rustig te lezen, maar in het kader van deze studie wil ik enkele kernteksten extra onder uw aandacht brengen. In de verzen 1 t/m 9 vertelt Yeshua de gelijkenis van 'de onrechtvaardige rentmeester' en in vers 13 stelt Hij Zijn toehoorders voor de keuze tussen G'd en de Mammon. De reactie van de daarbij aanwezige P'rushim [Farizeeën], die als geestelijke leiders het goede voorbeeld zouden moeten geven, was ronduit beschamend: *“En al deze dingen hoorden ook de Farizeeën, die geldgierig waren, en zij beschimpten Hem. En Hij zeide*

tot hen: *Gij zijt het, die uzelf rechtvaardigt voor de mensen; maar G'd kent uw harten; want wat hoog is onder de mensen, is een gruwel voor G'd!*" (vers 14 en 15). Zij volgden hierin het voorbeeld van de zonen van de profeet Sh'mu'el [Samuël], die tot leiders van Israël benoemd werden: *"Doch zijn zonen wandelden niet in zijn wegen; maar zij neigden zich tot de gierigheid, en namen geschenken, en bogen het recht."* (שמואל א' [1 Samuël] 8:3, SV). Naar aanleiding van de heftige woordenwisseling met de geldgierige Farizeeën ging Yeshua in Lucas 16:19-31 met Zijn waarschuwing voor de gierigheid en hebberigheid verder met het verhaal over de rijke man en de arme Lazarus waarmee Hij de geestelijke armoede van geldgierige gelovigen in het licht van de eeuwigheid op ondubbelzinnige wijze aan de kaak stelde omdat zij dan feitelijk de Mammon en dus de Satan aan het dienen zijn, ook al menen zij G'd te dienen. De Farizeeën voldeden als geestelijke leiders beslist niet aan de belangrijkste voorwaarde die de Eeuwige hiervoor eist, want Hij zei tegen Moshe [Mozes]: *"Doch zie gij om, onder al het volk, naar kloeke mannen, G'dvrezende, waarachtige mannen, de gierigheid hatende; stel ze over hen, oversten van duizend, oversten van honderd, oversten van vijftig, oversten van tien."* (שמות [Exodus] 18:21, SV). Keer op keer waarschuwt de Eeuwige ons in Zijn Woord voor de gierigheid. Ik citeer opnieuw uit de Statenvertaling: *"Ik was verbolgen over de ongerechtigheid van hun gierigheid, en sloeg hen; Ik verborg Mij, en was verbolgen; evenwel gingen zij afkerig heen in de weg van hun hart."* (ישעיהו [Jesaja] 57:17). *"Want van hun kleinste aan tot hun grootste toe pleegt een ieder van hen gierigheid, en van de profeet aan tot de priester toe bedrijft een ieder van hen valsheid!"* (ירמיהו [Jeremia] 6:13). *"Daarom zal Ik hun vrouwen aan anderen geven, hun akkers aan andere bezitters; want van de kleinste aan tot de grootste toe pleegt een ieder van hen gierigheid; van de profeet aan tot de priester toe bedrijft een ieder van hen valsheid!"* (ירמיהו [Jeremia] 8:10). *"Maar uw ogen en uw hart zijn niet dan op uw gierigheid, en op onschuldig bloed, om dat te vergieten, en op verdrukking en overlast, om die te doen!"* (ירמיהו [Jeremia] 22:17). *"Gij, die aan vele wateren woont, die machtig zijt van schatten! uw einde is gekomen, de maat uwer gierigheid!"* (ירמיהו [Jeremia] 51:13). *"Zij hebben geschenken in u genomen, om bloed te vergieten; woeker en overwinst hebt gij genomen, en gij hebt gierigheid gepleegd aan uw naaste door verdrukking; maar gij hebt Mij vergeten, spreekt de Eeuwige Adonai. Ziet dan, Ik heb Mijn hand geslagen om uw gierigheid, die gij bedreven hebt, en om uw bloed, die in het midden van u geweest zijn!"* (יעזקאל [Ezechiël] 22:12-13). *"Haar vorsten zijn in het midden van haar als wolven, die een roof roven, om bloed te vergieten, en om zielen te verderven; opdat zij gierigheid zouden plegen!"* (יעזקאל [Ezechiël] 22:27). *"En zij komen tot u, gelijk het volk pleegt te komen, en zitten voor uw aangezicht als Mijn volk, en horen uw woorden, maar zij doen ze niet; want zij maken liefkozingsen met hun mond, maar hun hart wandelt hun gierigheid na!"* (יעזקאל [Ezechiël] 33:31). *"Want de g'ddeloze roemt over de wens zijner ziel; hij zegent de gierigaard, hij lastert de Eeuwige."* (תהלים [Psalmen] 10:3). *"Zo zijn de paden van een ieder, die gierigheid pleegt; zij zal de ziel van haar meester vangen."* (משלי [Spreuken] 1:9). Al deze teksten laten duidelijk zien hoe de Eeuwige over gierige en hebzuchtige mensen denkt! Dat het dan uiteindelijk slecht met hen zal aflopen ligt dus voor de hand en dat Sha'ul in 1 Korinthiërs 5:11 nadrukkelijk schrijft dat wij met zulke mensen die zichzelf weliswaar tot onze broeders en zusters rekenen, niet mogen omgaan en zelfs niet met hen mogen eten is ook niet meer dan logisch, want reeds in משלי [Spreuken] 23:6-8 krijgen wij hetzelfde advies: *"Laat je niet door een gierigaard aan tafel nodigen, laat je niet verleiden door wat hij je voorzet. Uit berekening zegt hij: 'Eet toch! En drink nog wat.' Maar hij meent er niets van. Elk vriendelijk woord is aan hem verspild, de eetlust zou je vergaan."* (GNB). *"Ga niet aan tafel bij een gierigaard, laat je niet verleiden door zijn lekkernijen. Hij is door en door berekenend. Zegt hij: 'Tast toe,' dan meent hij er niets van. Wat hij je voorzet, braak je uit, je vriendelijke woorden zijn aan hem verspild."* (NBV). Geloof en gierigheid gaan dus echt niet samen. Als je Yeshua in je hart hebt en deel wilt uitmaken van een geloofsgemeenschap, dan moet je je huis ook openstellen voor je broeders en zusters om ze af en toe uit te nodigen, en niet alleen voor een kopje koffie met een koekje, maar voor een maaltijd, bijvoorbeeld op Erev Shabat. Vervolgens moet je niet allerlei excuses verzinnen om maar geen gerechten te hoeven meebrengen voor het liefdesmaal en je moet ook niet krenterig

zijn als het gaat om het geven van giften om de onkosten te dekken, maar daarbij steeds de woorden van Sha'ul [Paulus] in je achterhoofd houden: *“Bedenk dit: wie karig zaait, zal karig oogsten; wie overvloedig zaait, zal overvloedig oogsten. Laat ieder zo veel geven als hij zelf besloten heeft, zonder tegenzin of dwang, want G'd heeft lief wie blijmoedig geeft.”* (2 Korinthiërs 9:6, NBV). Dit is geheel in overeenstemming met de woorden van Yeshua, die zelf gezegd heeft: *“Het is zaliger te geven dan te ontvangen!”* (Handelingen 20:35). Over dit laatste lezen wij in מִשְׁלֵי Mish'lei [Spreuken] 15:27 het volgende: *“Die gierigheid pleegt, beroert zijn huis; maar die geschenken haat, zal leven.”* (SV) en enkele hoofdstukken verderop staat: *“Een vorst, die aan alle verstand gebrek heeft, is ook veelvoudig in verdrukkingen; maar die de gierigheid haat, zal de dagen verlengen!”* (מִשְׁלֵי Mish'lei [Spreuken] 28:16, SV). De grote koning David heeft dit blijkbaar heel goed begrepen, want hij schreef: *“Neig mijn hart tot Uw getuigenissen, en niet tot gierigheid.”* (תְּהִלִּים Tehilim [Psalmen] 119:36, SV). Wij zijn met niets gekomen en we kunnen ook niets meenemen als wij deze aarde moeten verlaten. Het heeft dus geen nut om aardse goederen te verzamelen. G'd heeft de blijmoedige geveer lief. Uiteindelijk is alles wat we hebben van haShem, dus ook al ons geld en al ons bezit. Als wij van onze overvloed delen met onze naaste, dan geven wij niets weg, maar terug: wij geven terug aan de Eeuwige, want Yeshua heeft gezegd: *“Ik verzeker jullie, alles wat je voor één van deze minste broeders van Mij hebt gedaan, heb je voor Mij gedaan! - Tru, Mi taki gi un taki, asani, disi un ben du na wan fu den moro poti brada fu Mi dya, dati un ben du na Mi srefi! - Ham tulogse sac bolila ki aise tulog Hamar cáhe jaun sab se chota bhái ke khát karle hai, tu Hamár khát karle hai! - Pada élinga, apa waé sing mbok tindakké marang salah-sakwijiné sedulurku iki, senajana marang sing tyilik déwé, kuwi pada waé karo nèk mbok tindakké marang Aku!”* (מַתִּיתָיוּ Matityahu [Mattheüs] 25:40, WV). Van dat geven word je zelf niet armer. Integendeel, je wordt er zelf ook weer rijker van: *“Wie vrijgevig is, wordt steeds rijker, wie gierig is, komt nog tekort. Wie goed doet, goed ontmoet, wie te drinken geeft, zal te drinken krijgen!”* (מִשְׁלֵי Mish'lei [Spreuken] 11:24-25, GNB). Laten wij ons dit alles ter harte nemen, alle gierigheid en hebberigheid afleggen om blijmoedig te delen met onze broeders en zusters zodat Yeshua bij het scheiden van de bokken en de schapen ook van ons kan zeggen: *“Komt, gij gezegenden Mijns Vaders, beërft het Koninkrijk, dat u bereid is van de grondlegging der wereld af. Want Ik heb honger geleden en gij hebt Mij te eten gegeven. Ik heb dorst geleden en gij hebt Mij te drinken gegeven...”* **Surinaams:** *“Un kon, unu disi Mi Tata blesi! Go libi na a kondre, disi ben klari fu unu sinsi bigin fu grontapu. Bikasi Mi ben de nanga angri, ma unu ben gi Mi nyanyan. Mi ben dreiwatra, ma unu ben gi Mi fu dringi...”* **Hindoestaans:** *“Hamár Pita tulogke ásir-bát deis hai. Áw Hamár sáth okar ráj me bhág le. I to dunia ke suru se tulogke khátin tayár karal gail hai. Jab Ham bhukháil rahili tab tulog Hamme kháik deile. Ham piásal rahili aur tulog Hamme piaile...”* **Javaans:** *“Bapakku wis mberkahi kowé. Pada mbrénéa. Kowé bakal ngrasakké berkahé Kratoné Gusti Elohim sing wis dityawiské kanggo kowé wiwit lairé jagat. Awit dongé Aku ngelih, Aku mbok kèki mangan. Aku ngelak, Aku mbok kèki ngombé...”* (מַתִּיתָיוּ Matityahu [Mattheüs] 25:34-35, NBG). Amen!

Werner Stauder